

ИСПОЛЬЗОВАННАЯ ЛИТЕРАТУРА:

1. *A. Forcello*, *Storia economica d'Italia*, Il Mulino, Bologna, 2002. – С. 66
2. *A. Forcello*, *Storia economica d'Italia*, там же, с. 87
3. *P. Marson*, *Soria del calcio italiano*, Edizioni Sportive, Roma, 2003. – с. 121
4. *L. Del Carro*, *Storia dello sport in Italia*, Electa, Bari, 2003. – С. 143
5. *L. Del Carro*, *Storia dello sport in Italia*, там же, с. 143
6. *P. Assurdo*, *La politica del calcio italiano*, Principe, Milano, 2003. – С. 98

Аннотация

В статье автор делает попытку проанализировать социально-экономическое положение Италии в послевоенные годы сквозь призму истории итальянского футбола.

Мелешенко Т.

РОЛЬ І МІСЦЕ ВАЦЛАВА ГАВЕЛА В “ОКСАМИТОВІЙ РЕВОЛЮЦІЇ” В ЧЕХОСЛОВАЧИНІ

В кінці 80-х на початку 90-х років ХХ століття в Чехословаччині, як і в ряді інших держав Центральної та Східної Європи, відбулися корінні зміни у внутрішньому та зовнішньополітичному житті. Переходом до таких кардинальних змін стала “оксамитова революція” 1989 року. Ця боротьба, яка почалася 17 листопада не була спонтанною, а добре підготовленою і керованою акцією. Головна роль у керівництві ходом революційних подій належить відомому чехословацькому суспільно-політичному лідеру – Вацлаву Гавелу.

Постать Гавела – драматурга, дисидента, учасника опозиційної

“Хартії – 77” викликала довіру у народу. Завдяки тому, що він взяв на себе керівництво ходом революційних подій вони відбулися мирно. Чехи і словаки ототожнювали з Гавелом ідеї свободи слова, думки і демократизації суспільно-політичних процесів [4]. Гавел зі своїми сподвижниками ще в середині 1989 року розробили план дії опозиції. Він мав декілька пунктів, серед яких виділялись завдання – викликати хвилю недовіри до уряду, оновити парламент, сприяти розвиткові демократичних процесів у суспільстві.

На великій ролі Гавела в “оксамитовій революції” наголошують багато істориків та дослідників. Він доклав чималих зусиль для недопущення кровопролиття та громадянського протистояння в суспільстві, закликав не до зброї, а до розв’язання всіх проблем мирним шляхом, гостро засуджував насилля: “Насилля – це не наш метод дій” [3]. Гавела можна назвати послідовником Махатми Ганді. Ідея не насилля, вважає лідер, спирається на щось краще у нас. Вона возвеличується над усіма системами й епохами і є активним методом боротьби за справедливість [6]. Саме цей спосіб ведення боротьби виявився для чехів і словаків найбільш результативним.

“Оксамитова революція” розпочалася 17 листопада 1989 року студентською демонстрацією. Саме тоді пражка квартира Гавела перетворилася на центр політичних зустрічей та дискусій. 19 листопада було засновано громадянський форум (ГФ), головою якого став В. Гавел [2]. Він виступав на мітингах, давав інтерв’ю журналістам, брав участь у прес-конференціях, роз’яснював позицію демократичних сил, вів переговори з урядом. Він виступав із програмою у якій заперечувалась колишня модель розвитку суспільства, керівна роль комуністичної партії, проголошувався курс на поглиблення демократизації, зміна характеру і напрямків зовнішньої і внутрішньої політики. Головним гаслом було: “Хочемо жити у вільній, демократичній, квітучій Чехословаччині” [3].

Гавел прагнув об’єднати навколо себе і інші опозиційні сили.

26 листопада 1989 року він розпочав переговори організації “Громадськість проти насилля” (ГПН) і дійшов згоди. Тоді представники ГФ і ГПН на чолі з Гавелом провели першу офіційну зустріч з представниками уряду.

Як зазначено в протоколах переговори проходили дуже коректно. Учасники висловили задоволення тим, що могли зустрітись за “круглим столом”. Обидві сторони погодились, що в країні ситуація дуже складна і потрібно знайти шляхи мирного врегулювання проблем. Голова федерального уряду Л. Адамець пропонував обговорити питання про загальний страйк, призначений на 27 листопада 1989 року. Він закликав відкликати рішення ГФ і ГПН про проведення страйку, тому що це завдасть значного удару по економіці країни. Короткими і лаконічними були виступи Гавела. Він роз’яснив ситуацію зі страйком і сказав, що зупинити його вже неможливо. Страйкові комітети було створено по всій країні, вони відповідали за організацію проведення мітингів, які мали продемонструвати силу і згуртованість народу. Далі Гавел зупинився на першочергових завданнях, які потрібно було вирішувати: усунути від влади всіх осіб, які скомпрометували себе. Учасники наради погодились з цією пропозицією. Ці переговори були точкою відліку спільного вирішення проблем.

Наступні переговори з урядом під керівництвом Гавела відбулися 28 листопада 1989 року. Тут активно

обговорювалася ситуація в країні; основний вогонь критики був спрямований проти правлячої комуністичної партії.

Комуністична партія, зрозумівши, що вона втрачає свої провідні позиції, почала швидко діяти. Вона визнала свої провали і відповідальність за них, здійснила кадрові перестановки, прийняла ряд документів, які обмежували її вплив, проголошувалась рівноправність усіх політичних партій.

8 грудня 1989 року сталися дві важливі події, що свідчили про поглиблення змін і формування нових структур: глава уряду, прихильник реформ, Л. Адамець відмовився від посади; Вацлав Гавел провів конференцію на якій обговорювалося питання про перспективи формування нових державних структур. На запитання, як себе бачить в подальшому, Гавел відповів: "Я письменник, а не політик, але інтереси суспільства завжди ставив вище особистих. Якщо буде необхідність, я готовий взяти на себе і функції президента" [3].

Дальшим розвитком змін у Чехословаччині було формування нового складу Федерального уряду: Після тривалих переговорів з керівництвом ГФ, лідерами різних політичних партій було вирішено створити коаліційний уряд. 10 грудня 1989 року він був сформований і прийняв присягу: Це був уряд національної злагоди.

22 грудня 1989 року відбулися переговори між представниками 14 політичних партій на яких було вирішено одне з найважливіших питань – вибори президента. Було прийнято рішення рекомендувати на посаду керівника ГФ В'. Гавела. 29 грудня 1989 року таємним голосуванням Гавела було обрано президентом ЧССР. Так закінчився перший етапи "ніжної революції" [3].

У підсумку бурхливих листопадово-грудневих подій 1989 року в Чехословаччині почала створюватися нова система політичних, економічних і соціальних відносин та формуватися нова внутрішня та зовнішня політика. Ці зміни були відбиті у новорічному посланні президента Гавела чехословацькому народу 1 січня 1990 року. Тут говорилося, що після 17 листопада 1989 року зроблено перший крок на шляху до дійсної демократизації. До влади прийшов уряд реформ, уряд дальшого руху Чехословаччини вперед до європейської цивілізації. Наступне велике завдання, яке стоїть перед нашим народом є проведення вільних виборів на багатопартійній основі. Хто чесно переможе на виборах, той і буде при владі. Головне щоб на виборах перемогли ті сили, які в громадянському, політичному професійному аспекті є кращими в країні. Вони зможуть повести суспільство вперед. Гавел сказав: "Я мрію про республіку самостійну, вільну, демократичну, про республіку економічно процвітаючу та соціально справедливу. Коротше кажучи, про республіку, яка служить людині, а тому може сподіватися, що і людина послужить їй. Про республіку всебічно розвинутих людей, бо без них неможливо вирішити ні однієї проблеми в жодній галузі" [1].

З вибором Гавела на пост президента почався новий етап формування Чехословацької держави і вже зараз, будучи очевидцями, ми проаналізувавши ті досягнення, які здобула Чехословаччина можемо констатувати, що роль Гавела в "оксамитовій революції" була, без перебільшення, дуже значною. Це підтверджується тим, що йому довірили керівництво країною (спочатку Чехословаччиною, а потім Чеською Республікою) на 13 років і що за такий невеликий період вона стала провідною в регіоні Центрально-Східної Європи та здобула значні успіхи на міжнародній арені.

Гавел був моральним і гуманним політиком. Він вважав, що президент не повинен бути лише символічною фігурою, а відігравати суттєву роль у державі, мати особливий політичний та духовний вплив, бути моральним лідером нації.

Вклад Гавела в революційну боротьбу важко переоцінити. За сприяння збереження миру у 1989 році він був у числі кандидатів в лауреати на здобуття Нобелівської премії миру [4]. Він, несучи велику відповідальність за тисячі людських життів, діяв блискавично і не допустив збройних контактів ні в 1989 році, а ні під час розлучення Чехословаччини на дві окремі держави. І зараз Гавел залишається для нас політиком який гідний наслідування.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. *Дидусенко А.* Акт последний, акт первый // Новое время. – 1990. – № 2. – С. 12-13.
2. *Зарицький О. М.* Вацлав Гавел. Політичний портрет. – К.: Сатсанта, 2001. – 132 с.
3. *Приходько В. О.* "Нижня революція" в Чехословаччині та формування нової внутрішньої та зовнішньої політики країни / Нац. ін-т стратег. дослідж. України – Закарпатський філіал, центр соц.-економ. і гуманіст. досліджень НАН України. – Ужгород, 1999. – 92 с.
4. *Ржевський В.* Вацлав Гавел // Диалог. – 1991. – № 13. – С. 92-97.
5. *Шимов Я.В.* Гражданское общество и правящая элита в переходной период: чешский вариант // Полис. – 2001. – № 3. – С. 62-72.
6. *Яковлев В. О.* мировоззрения Вацлава Гавела // Социально-политические науки. – 1991. – № 1. – С. 62-71.

Аннотация

В данной статье рассматривается участие известного чехословацкого политика Вацлава Гавела в ходе "бархатной революции" в конце 80-х годов XX века и определяется его роль и влияние на ход и результаты революционных действий.